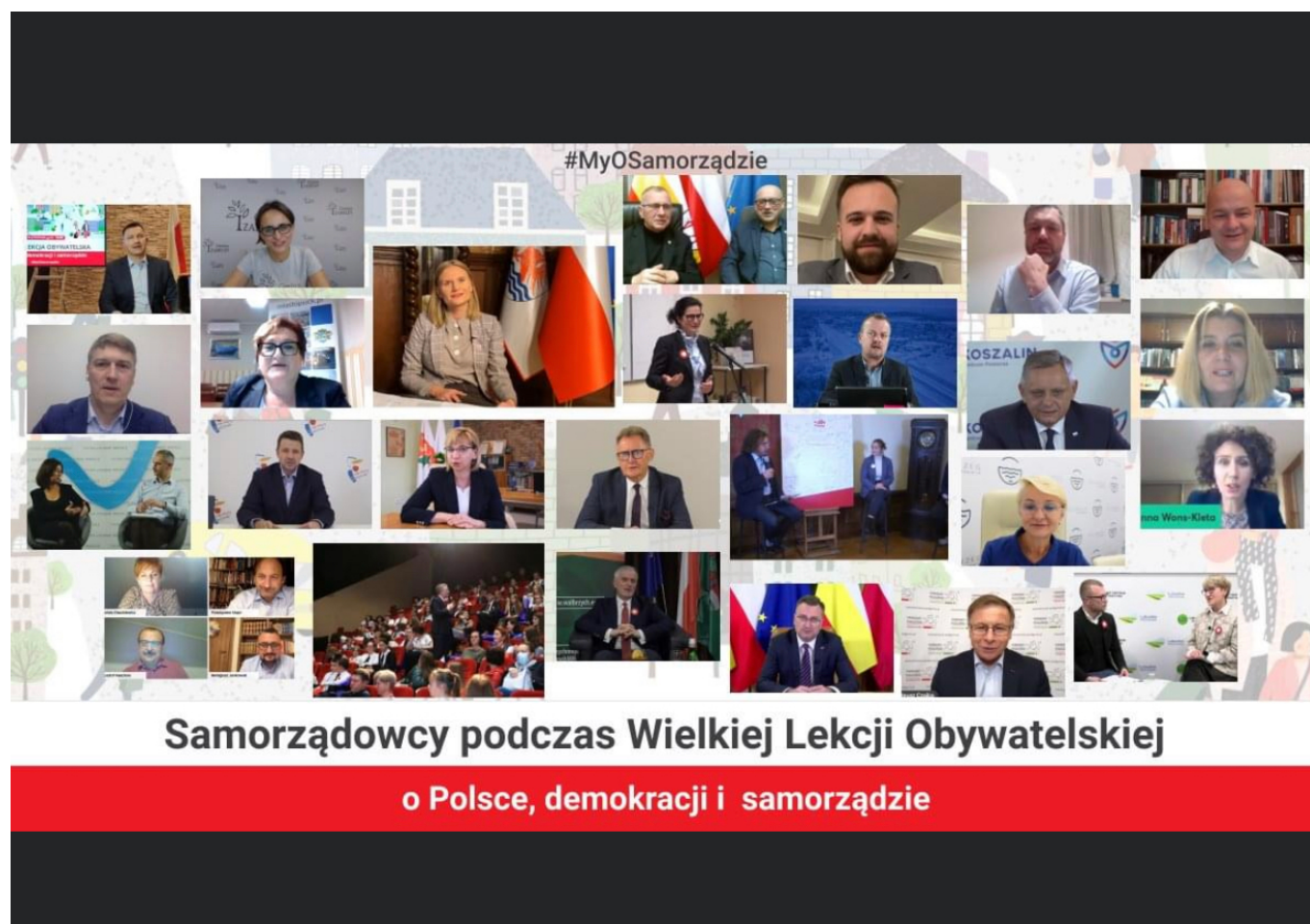

Portal Województwa Lubuskiego

Wielka Lekcja Obywatelska

Kategoria - Aktualności

Data publikacji - 9 listopada 2021 godz. 11:52

Za nami Wielka Lekcja Obywatelska o Polsce, demokracji i samorządzie, w której udział wzięli samorządowcy z całej Polski. Gospodarzem lubuskiej lekcji była marszałek Elżbieta Anna Polak.

Samorząd dał na siłę tworzenia

Podczas lekcji obywatelskiej marszałek Elżbieta Anna Polak wspominała początki samorządu w Polsce i tłumaczyła co oznacza samorządność. - W samorządzie pracuję od początku. Należę do pokolenia transformersów. Samorząd narodził się w głowie Lecha Wałęsy w grudniu 1988 roku, kiedy to zainicjował powstanie komisji samorządu terytorialnego. Na jej czele stanął mój mentor, wieloletni prezes Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej prof. Jerzy Regulski, który przygotował ustawę o samorządzie terytorialnym. 27 maja 1990 poszliśmy do pierwszych wolnych i demokratycznych wyborów. Wówczas całą rodziną poszliśmy na wybory. To było prawdziwe święto. Kiedy mój syn wrzucał kartę do urny dopytywał o co chodzi? Tłumaczyłam mu wtedy, że od teraz my zwykli ludzie będziemy rządzić z i zbudujemy plac zabaw u was w przedszkolu, bo w Warszawie nie wiedzą, że go nie macie. I tak się stało, wybudowaliśmy nie tylko ten plac zabaw, ale zrealizowaliśmy wiele ważnych inwestycji. Społeczeństwo wzięło sprawy w swoje ręce. Poczuliśmy się wtedy naprawdę jak u siebie w domu i ten nasz wspólny dom – Polskę zaczęliśmy urządzić po swojemu. Następowala decentralizacja kompetencji na podstawie Konstytucji, bo to art. 16 Konstytucji stanowi, że samorząd wykonuje swoje kompetencje na własną odpowiedzialność i dysponuje samodzielnie środkami finansowymi. Decentralizacja spowodowała, że ludzie stali się bardzo kreatywni. Poczuliśmy, że urosły nam skrzydła. Wcześniej były wytyczne i instrukcje i teraz rzeczywistość bardzo zaczyna tamten czas przypominać – wyjaśniła E. Polak. Dodała, że od czasu narodzin samorządu różne partie i różni politycy zarządzili Polską, ale zawsze był ten sam kierunek – decentralizacja. To się zmieniło w 2016 roku.

Powrót do centralizacji

- W czerwcu 2016 roku, do 16 urzędów marszałkowskich weszli funkcjonariusze CBA. Nic nie znaleźli, ale lawina ruszyła. Zaczęliśmy tracić kompetencje, ale też środki finansowe. Najpierw odebrano nam Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska. I tak po kolei samorząd coraz bardziej tracił. Ale największy cios nastąpił w tym rok, ponieważ rząd przygotował reformę pod nazwą Polski Ład, która odbiera samorządom wolność, ale także oznacza wielkie straty w naszych budżetach. Policzyliśmy, że w ciągu dekady to 145 mld zł. Najwięcej tracą duże miasta, ale lubuskie także straci 35 mln zł z powodu zmian podatkowych – wyjaśniła marszałek Polak.

Jako przykład centralizacji marszałek przypomniła ostatnią wizytę wiceministra Budy w regionie lubuskim, który ogłosił, że powstanie zachodnia obwodnica Zielonej Góry, a zapłaci za nią samorząd. Bez konsultacji z samorządem. – To jest arogancja władzy. Dlatego samorządowcy protestują, bo jesteśmy przekonani, że tylko decentralizacja gwarantuje rozwój Polski, a centralizacja go zatrzymuje. Tylko nasza wspólna presja może spowodować, że rząd się zatrzyma – przekonywała. Jest to możliwe poprzez argumenty merytoryczne i zmuszanie władzy do dialogu, bo wtedy jest szansa na obnażenie beznadziejności proponowanych reform. Taką możliwość daje Komisja wspólna rządu i samorządu, gdzie ostatnio samorządowcy walczyli o rozdysponowanie pomiędzy regiony rezerwy w ramach nowej alokacji.

Centralizacja – jak mówiła marszałek Polak – polega również na tym, że samorządy otrzymują do realizacji zadania bez pokrycia finansowego. Przykład to kolej. - Fundusz kolejowy to od wielu lat 6,8 mln zł a wydatki na kolej w tym roku to 73 mln

zł – tyle dopłacamy do przewozów regionalnych. Jak widać to się absolutnie nie równoważy. Przeznaczamy kilkanaście razy więcej na przewozy regionalne kosztem innych zadań. Podobnie rzecz się ma w przypadku dróg – wyjaśniła.

Budżet szyty na miarę

Podczas lekcji obywatelskiej marszałek, na przykładzie projektu budżetu na rok 2022 mówiła o zadaniach realizowanych przez samorząd. Podkreślała, że bardzo ważne są tutaj słowa prof. Regulskiego, który mówił, że nie wystarczy mieć cel, trzeba jeszcze wiedzieć, jak ten cel zrealizować. Oznacza to, że bardzo ważne jest planowanie i tu najważniejszym dokumentem jest Strategia Rozwoju Województwa. Wyzaczyliśmy sobie misję: Zielona kraina inteligentnych technologii oraz projekty kluczowe. I w każdym budżecie, każdego roku są realizowane. W projekcie mamy duży wzrost po stronie wydatków. Musimy zaciągnąć kredyt w związku z inflacją oraz żeby pokryć deficyt. Będzie to kredyt inwestycyjny na zadania drogowe i kolejowe w wysokości 65 mln zł. Wydatki będą wynosiły 758 mln zł. Aż 42 proc. to wydatki inwestycyjne. Lwia część przeznaczona zostanie na drogi – naprawy, poprawa bezpieczeństwa, ronda, obwodnice i nowe odcinki dróg. Drugi kamień milowy w budżecie to przewozy kolejowe – 73 mln zł, do tego indeksacja kosztów paliwa 7 mln zł i 14 mln zł to naprawy taboru. Łącznie 94 mln zł. Do tego utrzymanie bieżące 19 jednostek kultury, m.in. Filharmonii Zielonogórskiej, Lubuskich Teatrów w Zielonej Górze i Gorzowie, Regionalnego Centrum Animacji Kultury, biblioteki wojewódzkie, muzea. To także 16 jednostek ochrony zdrowia. Na inwestycje zdrowotne zaplanowaliśmy kwotę 22 mln zł. Przyszłoroczny budżet to także inicjatywy obywatelskie – dla seniorów, młodych, środowisk wiejskich, czyli reagujemy na potrzeby mieszkańców. I to właśnie odróżnia decentralizację od centralizacji, gdzie pomysły rodzą się w głowach ministrów.

Marszałek odpowiadała także na pytania internautów, którzy pytali m.in. o inwestycje w ochronę zdrowia oraz wpływ sporu rządu z Unią Europejską na samorządy. Zachęcamy do obejrzenia całej lekcji na profilach facebookowych „lubuskie” oraz Lubuskiego Centrum Informacyjnego.

Organizatorami Wielkiej Lekcji Obywatelskiej byli: Związek Miast Polskich, Unia Metropolii Polskich, Związek Powiatów Polskich, Ogólnopolska Koalicja Samorządowa, Tak! Samorządy dla Polski, Wielkopolska Kierunek Europa, Dolny Śląsk Wspólna Sprawa, Łączy nas Samorząd, Stowarzyszenie Wspólna Polska.

Udział w akcji wzięli m.in.:

- Tomasz Andrukiewicz, prezydent Ełku
- Rafał Bruski, prezydent Bydgoszczy
- Arkadiusz Chęciński, prezydent Sosnowca
- Aleksandra Dulciewicz, prezydent Gdańska
- Maciej Gramatyka, wiceprezydent Tychów
- Piotr Jedliński, prezydent Koszalina
- Jacek Karnowski, prezydent Miasta Sopotu

- Jerzy Łużniak, prezydent Jeleniej Góry
- Marta Makuch, wiceprezydent Słupska
- Marek Materek, prezydent Starachowic
- Anna Mieczkowska, prezydent Kołobrzegu
- Beata Moskal-Słaniewska, prezydent Świdnicy
- Sebastian Nowackiewicz, wójt gminy Nowiny
- Andrzej Nowakowski, prezydent Płocka
- **Elżbieta Anna Polak, marszałek woj. lubuskiego**
- Hanna Pruchniewska, burmistrz Pucka,
- Marcin Skonieczka, wójt Płużnicy,
- Gabriela Staszkievicz, burmistrz Cieszyna
- Adam Struzik, marszałek woj. mazowieckiego
- Roman Szełemej, prezydent Wałbrzycha
- Tadeusz Truskolaski, prezydent Białegostoku
- Rafał Trzaskowski, prezydent Warszawy
- Dorota Zmarzlak, wójt gminy Izabelin